

OBSAH

0. ÚVOD (Činitelé aktuálního členění)	9
0.1. Mikrostruktury, mezostruktury, makrostruktury	9
0.2. Činitelé aktuálního členění	9
0.2.1. Linearita	10
0.2.2. Sémantika	12
0.2.3. Kontext	15
0.2.4. Intonace	19
0.3. Souhra činitelů a výpovědní dynamičnost	21
1. VĚTA	25
1.1. Komunikativní jednotky	26
1.2. České slovosledné pozice	33
1.3. Základní funkční obsazení slovosledných pozic	37
1.4. Další tendence v obsazování slovosledných pozic	42
1.4.1. Iniciální pozice	42
1.4.1.1. Subjektová signalizace	42
1.4.1.2. Větnědruhovú signalizace	44
1.4.1.3. Zvýraznění (kontextového) kontaktu a kontrastu	46
1.4.1.4. Příznakovost	47
1.4.2. Mediální pozice	48
1.4.2.1. Prvky vlastnětranzitní a tranzitní	49
1.4.2.2. Prvky diatematického charakteru	49
1.4.2.3. Prvky mezi diatématem a vlastním tématem	50
1.4.2.4. Gramatikalizace pořádku slov	51
1.4.3. Finální pozice	52
1.4.4. Postiniciální pozice	53
1.4.4.1. Sloveso <i>být</i>	53
1.4.4.2. Pronomiální subjekty	54
1.4.4.3. Částicové prvky	55
1.4.4.4. Příznakovost	55
1.4.5. Preiniciální pozice	56
1.4.6. Preklauzální pozice	58
1.4.7. Interklauzální pozice	58
1.4.8. Postklauzální pozice	61
1.5. Závěr	63
2. VERBÁLNÍ FRÁZE	65
2.1. Funkční struktura verbální fráze	65
2.1.1. Interní složky	65
2.1.1.1. Nociónální složka	65
2.1.1.2. Temporálně-modální složka	66
2.1.1.3. Personálně-numerální složka	67
2.1.1.4. Jiné složky	69
2.1.2. Funkční extenze	70
2.2. Vlastní tranzit	70
2.2.1. Modalita	71
2.2.1.1. Postoje intenční — centrum	71
2.2.1.2. Postoje voluntativní — periferie ⁺	72

2.2.1.3. Postoje evaluativní — periferie ⁻	72
2.2.2. Temporalita	73
2.2.2.1. Gramatické časy — centrum	73
2.2.2.2. Vid a fáze — periferie ⁺	73
2.2.2.3. Temporální kvantifikátory — periferie ⁻	74
2.2.3. Polarita	75
2.2.3.1. Klad a zápor — centrum	75
2.2.3.2. Polaritní intenzifikátory — periferie ⁺	75
2.2.3.3. Jistotní kvantifikátory — periferie ⁻	76
2.2.4. Zvláštnosti vlastního tranzitu	76
2.2.4.1. Rematizace složek	76
2.2.4.2. Volný vlastní tranzit	77
2.2.4.3. Zástupná funkce	78
2.3. Tranzit	79
2.3.1. Centrum a periferie	79
2.3.1.1. Tranzit ⁰	79
2.3.1.2. Tranzit ⁺	79
2.3.1.3. Tranzit ⁻	80
2.3.2. Zvláštnosti tranzitu	80
2.3.2.1. Kopulace tranzitů	80
2.3.2.2. Redistribuce funkcí	81
2.4. Závěr	81
3. PROSTÁ NOMINÁLNÍ FRÁZE	84
3.1. Prezentace jevu na scéně	85
3.2. Vlastní téma	86
3.3. Vlastní tranzit	87
3.3.1. Pád	88
3.3.1.1. Centrální složky	88
3.3.1.2. Předložky	89
3.3.2. Číslo	90
3.3.2.1. Centrální složky	90
3.3.2.2. Kvantifikátory	91
3.4. Vlastní réma	92
3.5. Diatéma	93
3.5.1. Demonstrativa	93
3.5.2. Genitivy na _s	93
3.5.3. Základní číslovky	94
3.6. Závěr	95
4. SLOŽENÁ NOMINÁLNÍ FRÁZE	101
4.1. Základ	101
4.1.1. Firbasovy škály	102
4.1.2. Základ jako nositel vlastnosti	103
4.2. Postmodifikace	104
4.2.1. Polovětné vazby	104
4.2.2. Předložkové fráze	105
4.2.3. Méně obvyklé typy	107
4.3. Premodifikace	108
4.3.1. Jeden premodifikátor	108
4.3.2. Více premodifikátorů	108

4.3.3. Zvláštní případy	110
4.4. Premodifikace a postmodifikace	111
4.4.1. Obecný vztah	111
4.4.2. <i>Of</i> — genitivní kompozita	112
4.5. Závěrečné poznámky	112
4.5.1. Funkční flexibilita	112
4.5.2. České poznámky	114
4.5.3. Několikanásobná nominální fráze	116
4.5.4. „Nominální“ pole nadvětné	116
5. ADVERBIÁLNÍ FRÁZE A ADVERBIUM	119
5.1. Vstupní údaje	119
5.1.1. Firbasovy sémantické škály	119
5.1.1.1. Škála A	119
5.1.1.2. Škála B	119
5.1.1.3. Škála AB	120
5.1.2. Adverbiální prvky	120
5.1.2.1. Prvky tematické vs. rematické	120
5.1.2.2. Problém samostatnosti	121
5.2. Sdělná pole a jejich prvky	122
5.2.1. Od verba k adjektivu	122
5.2.1.1. Verbální pole	122
5.2.1.2. Verbální polopole	122
5.2.1.3. Adjektivum	123
5.2.2. Od substantiva k adverbium	124
5.2.2.1. Nominální pole	124
5.2.2.2. Nominální polopole	126
5.2.2.3. Adverbium	128
5.3. Adverbiále a adverbium	129
5.3.1. Adverbiále	129
5.3.2. Adverbium	130
5.3.2.1. Modalitní	130
5.3.2.2. Temporální	130
5.3.2.3. Lokální	131
5.3.2.4. Přislovesné	131
5.4. Závěr	132
6. ZÁVĚR (Informémy)	134
6.1. Distinktivní rysy	134
6.2. Informém	136
6.2.1. Informém ₅	137
6.2.2. Informém ₃	137
6.2.3. Informém ₁	138
6.2.4. Informém ₂	139
6.2.5. Informém ₄	140
6.3. Souhrnná charakteristika	140
6.4. Varianty informémů	142
6.5. Závěrečná poznámka	143
Bibliografie	146
Резюме	156
Summary	157